

ประยุกต์หลักอริยวัชคิธรรม 5 เพื่อส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมือง* APPLYING THE FIVE CIVILIZATION PRINCIPLES TO PROMOTE POLITICAL TRUST

จักรวาล เหมือนแจ่ม, สักยา ขาวหมื่นไวย, พระอธิการประเสริฐ ปญญาวโร

Jakkawarn Mueanjaem, Sappaya Khaomuenwai, Praatikan Prasoe Panyavaro

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: research0027@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเสถียรภาพของระบบประชาธิปไตย เนื่องจากส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองและส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันของรัฐและประชาชน ความไว้วางใจทางการเมืองยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการกำกับดูแลเนื่องจากกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับผู้นำและทำให้พวกเขารับผิดชอบต่อการกระทำของพวกเขา การสร้างความไว้วางใจนี้สามารถทำได้ผ่านการส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงานของรัฐบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญ ด้วยหลักอริยวัชคิธรรม 5 การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและเสถียรภาพของระบอบประชาธิปไตย การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งรัฐบาล ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อให้หลักธรรมเหล่านี้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ การประยุกต์หลักอริยวัชคิธรรม 5 ในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางที่สามารถนำมาช่วยส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักอริยวัชคิธรรม 5 ประกอบด้วย ศรัทธา (ความเชื่อ) ศีล (การประพฤติปฏิบัติที่ดี) สุตะ (การศึกษาและฟังรู้) จาคะ (การให้) และปัญญา (ความรู้และความเข้าใจ) โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห้และประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมือง พบว่า การปฏิบัติตนด้วยศรัทธาและความเชื่อในความถูกต้องและความยุติธรรม การประพฤติปฏิบัติที่ดีตามศีล การศึกษาและฟังรู้อย่างต่อเนื่อง การให้และการเสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคม และการมีปัญญาในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา สามารถสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้หลักอริยวัชคิธรรม 5 จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจทางการเมืองและ

*Received March 5, 2025; Revised March 20, 2025; Accepted April 11, 2025

สามารถนำไปสู่การสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมอย่างยั่งยืน การสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มเสถียรภาพทางการเมือง แต่ยังส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง โดยการนำหลักอริยวัตรธรรม 5 มาปรับใช้ในทุกระดับของสังคม

คำสำคัญ: ประยุกต์; อริยวัตรธรรม 5; ความไว้วางใจทางการเมือง

Abstract

This article presented that promoting political trust is essential for the stability of a democratic system, as it promotes citizen participation and fosters collaboration between government institutions and the public. Political trust also plays an important role in enhancing the effectiveness of governance, as it encourages citizens to engage with leaders and hold them accountable for their actions. This trust can be built through promoting transparency in government operations and citizen participation in key decision-making processes. Based on the Five Noble Truths, building political trust is an important factor affecting the strength and stability of a democracy. Therefore, building political trust requires cooperation from all sectors, including the government, civil society, and the public, so that these principles are seriously and effectively implemented. The application of the Five Noble Truths in Buddhism is a guideline that can be used to effectively promote political trust. The Five Noble Truths consist of Saddha (belief) Sila (good conduct) Suta (study and listening) Jaka (giving) and Panya (knowledge and understanding). The focus is on analyzing and applying these principles to build political trust. It was found that acting with faith and belief in correctness and justice, practicing good conduct according to Sila, studying and listening continuously, giving and sacrificing for the benefit of society, and having wisdom in making decisions and solving problems can effectively build political trust and confidence. The application of the Five Ariyawattidhamma principles is therefore an important approach to strengthen political trust and can lead to the creation of a strong and just society in a sustainable manner. The creation of a strong and just society will not only increase political stability but also result in the people's true participation in national development by applying the Five Ariyawattidham principles at all levels of society.

Keywords: Applied; Ariyawattidham 5; Political Trust

บทนำ

ในยุคที่การเมืองมีความซับซ้อนและท้าทาย การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองต้องมีการสื่อสารที่โปร่งใส การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นกับชุมชน และความมุ่งมั่นในการรับผิดชอบต่อผู้นำ การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองยังต้องส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ประชาชนรู้สึกมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่ส่งผลต่อชีวิตของพวกเขา แนวทางนี้ไม่เพียง แต่ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบต่อ แต่ยังส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชน ซึ่งในที่สุดนำไปสู่ชุมชนที่มีข้อมูลและมีส่วนร่วมมากขึ้นซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในเชิงบวกต่อกระบวนการประชาธิปไตย การสร้างความไว้วางใจทางการเมืองยังต้องอาศัยการศึกษาและการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อให้พวกเขาสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในสังคม (Easton, 1965)

การประยุกต์หลักอริยวัฑฒิธรรม 5 ในพระพุทธศาสนาสามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักอริยวัฑฒิธรรม 5 ประกอบด้วย ศรัทธา (ความเชื่อ) ศีล (การประพฤติปฏิบัติที่ดี) สุตะ (การศึกษาและฟังรู้) จาคะ (การให้) และ ปัญญา (ความรู้และความเข้าใจ) (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2548) หลักการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมการพัฒนาศีลธรรมของแต่ละบุคคล แต่ยังช่วยสร้างสังคมที่กลมกลืนกันมากขึ้นซึ่งความไว้วางใจและความร่วมมือสามารถเฟื่องฟูในหมู่ประชาชนและผู้นำของพวกเขา การนำหลักอริยวัฑฒิธรรม 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันจึงไม่เพียงแต่เป็นการสร้างคุณธรรมส่วนบุคคล แต่ยังสามารถกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในโครงสร้างทางสังคมและการเมืองได้อย่างมีนัยสำคัญ (พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ วิฑูตญาณ), 2537)

ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจในระดับที่สูงขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าในอนาคต การสร้างความไว้วางใจนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ภาคเอกชน หรือประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในทุกๆ ระดับ

ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนไทย

ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนไทยมีความผันผวนในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ผลการดำเนินงานของรัฐบาล ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และประเด็นทางสังคม ความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเสถียรภาพของระบบการปกครองและการพัฒนาประเทศ หากประชาชนมีความไว้วางใจต่อรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง ย่อมส่งผลให้การบริหารประเทศเป็นไปอย่างราบรื่น แต่หากความไว้วางใจลดลง อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและความไม่มั่นคงทางการเมือง ความไว้วางใจ

ทางการเมืองอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงผลการดำเนินงานของรัฐบาลความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจจึงต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างรัฐบาลและประชาชน รวมถึงการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของรัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550)

ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนมีความผันผวนตามสถานการณ์ทางการเมืองและเหตุการณ์สำคัญในแต่ละยุคสมัย บทความนี้จะวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจทางการเมือง พร้อมเสนอแนวทางในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐและสถาบันทางการเมือง การสร้างความไว้วางใจดังกล่าวจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่โปร่งใสและเปิดเผยจากรัฐบาล รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าพวกเขามีเสียงในกระบวนการต่าง ๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนไทย ความไว้วางใจทางการเมืองของประชากรไทยได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความโปร่งใสของรัฐบาล ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพของการบริการสาธารณะ ความไว้วางใจในระบบการเมืองได้รับการรูปร่างขึ้นจากระดับการมีส่วนร่วมของพลเมืองและการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ซึ่งสามารถเพิ่มความรับผิดชอบและส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชน การสร้างความไว้วางใจนี้ยังต้องการการสื่อสารที่ชัดเจนและเปิดเผยจากรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึงความคิดเห็นและข้อกังวลของพวกเขามีความสำคัญและถูกนำมาพิจารณาในการตัดสินใจทางการเมือง (Healey, 2007)

1. ความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของรัฐบาล การบริหารประเทศที่โปร่งใส ซื่อสัตย์และตรวจสอบได้ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ความโปร่งใสดังกล่าวส่งเสริมความรู้สึกของความรับผิดชอบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และหากรัฐบาลมีพฤติกรรมทุจริต คอร์รัปชัน หรือบริหารงานอย่างไร้ประสิทธิภาพ ความไว้วางใจของประชาชนจะลดลง การฟื้นฟูความเชื่อมั่นนี้จึงต้องอาศัยการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้อย่างเต็มที่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานของรัฐบาลจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว (พฤติสาน ชุมพล, 2540)

2. ความเป็นธรรมและเสถียรภาพของกระบวนการเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย การสร้างความโปร่งใสและความเป็นธรรมในกระบวนการเลือกตั้งไม่เพียง แต่ส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นจากประชาชนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น

สำหรับประชาธิปไตยที่มีชีวิตชีวา การตรวจสอบให้แน่ใจว่ากระบวนการเลือกตั้งปราศจากการทุจริตและการจัดการเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ประชาชนรู้สึกมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเลือกอย่างมีข้อมูล และหากประชาชนมองว่าการเลือกตั้งไม่เป็นธรรม หรือมีกลไกแทรกแซง ความไว้วางใจในระบบการเมืองจะลดลง การสร้างกลไกที่เข้มแข็งเพื่อการตรวจสอบและความรับผิดชอบจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างจริงจัง (เชาวณะ ไตรมาส, 2545)

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมือง หากภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ประชาชนจะรู้สึกว่าการเสี่ยงของพวกเขามีความหมาย การมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย แต่ยังส่งผลให้การตัดสินใจทางการเมืองสะท้อนถึงความต้องการและปัญหาที่แท้จริงของสังคมได้ดียิ่งขึ้น และการปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นหรือจำกัดเสรีภาพทางการเมืองอาจทำให้ประชาชนหมดศรัทธาต่อรัฐบาล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (ทวิทอง หงส์วิวัฒน์, 2527)

ดังนั้น ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเสถียรภาพของประเทศ และคุณภาพชีวิตของประชาชน หากรัฐบาลสามารถบริหารงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ย่อมช่วยสร้างความไว้วางใจและลดความขัดแย้งทางการเมืองได้ ในทางกลับกัน หากประชาชนหมดศรัทธาต่อรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง อาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมือง วิกฤตเศรษฐกิจ และความขัดแย้งในสังคม ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจผ่านการบริหารงานที่มีธรรมาภิบาล และมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

หลักอริยวัฑฒิธรรม 5

ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง เมื่อประชาชนมีความไว้วางใจในนักการเมืองและสถาบันทางการเมือง พวกเขาจะรู้สึกมีส่วนร่วมและพร้อมที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล ในทางกลับกัน หากความไว้วางใจถูกทำลายลง ประชาชนจะรู้สึกท้อแท้และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองได้ หลักอริยวัฑฒิธรรม 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนา สามารถนำมาประยุกต์ได้ดังนี้

1. ศรัทธา (ความเชื่อมั่น) หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถและเจตนาที่ดีของนักการเมือง ในการสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างประชาชนและผู้นำ การมีศรัทธาในนักการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสร้างเสถียรภาพในสังคม นักการเมืองควรแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ สุจริต และความมุ่งมั่นในการทำงาน

เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความไว้วางใจในบริบททางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมประชาธิปไตยที่ดีต่อสุขภาพเนื่องจากส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการทางการเมืองและทำให้ผู้นำของตนรับผิดชอบต่อการกระทำของพวกเขา การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นได้ (พุทธทาสภิกขุ, 2533)

2. ศิล (ความประพฤติที่ดี) หมายถึง การยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และกฎหมาย นักการเมืองควรหลีกเลี่ยงการทุจริต การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการกระทำใด ๆ ที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล การกำกับดูแลที่ดีต้องมีความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความไว้วางใจของประชาชนและสร้างความมั่นใจว่าความต้องการของชุมชนได้รับการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ และการมีจรรยาบรรณวิชาชีพที่เข้มแข็งและการตรวจสอบการทำงานอย่างเข้มงวดจะช่วยส่งเสริมความประพฤติที่ดีได้ (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พมพ์ ธรรมธโร), 2541)

3. สุตะ (การศึกษาหาความรู้) นักการเมืองควรศึกษาหาความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในทุกสถานการณ์ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและประชาชนทุกภาคส่วนจะช่วยให้นักการเมืองมีข้อมูลที่รอบด้านในการตัดสินใจ การรวมมุมมองที่หลากหลายและข้อมูลเชิงลึกที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลสามารถนำไปสู่นโยบายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความต้องการและความปรารถนาของประชาชนที่พวกเขาให้บริการอย่างแท้จริง การส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ทางการเมืองในสังคมจะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในประเด็นทางการเมืองมากขึ้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2544)

4. จาคะ (การเสียสละ) นักการเมืองควรเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การทำงานด้วยความเสียสละและการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่เดือดร้อนจะช่วยสร้างความไว้วางใจได้ การสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างประชาชนและนักการเมืองจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในชีวิตของผู้คน การส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมจะช่วยสร้างวัฒนธรรมแห่งการเสียสละได้ การกระตุ้นให้ผู้นำจัดลำดับความสำคัญต่อความดีร่วมกันมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคลจะส่งเสริมความรู้สึกของชุมชนและความรับผิดชอบ ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและผลลัพธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น (พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ), 2544)

5. ปัญญา (ความรู้ความเข้าใจ) นักการเมืองควรใช้ปัญญาในการวิเคราะห์สถานการณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักการเมืองในการนำทางประเด็นที่ซับซ้อนเพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจของพวกเขาเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและส่งเสริมสังคมที่เป็นธรรมและยั่งยืน การใช้ปัญญาในการตัดสินใจ

จะช่วยลดความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายที่ไม่เหมาะสมหรือมีข้อบกพร่อง และสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้เกิดการเมืองมีมุมมองที่กว้างขึ้น การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการใช้เหตุผลในสังคมจะช่วยให้ประชาชนสามารถตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างมีวิจารณญาณ (พระราชสุทธินาถมณฑล (เจริญ ฐิติธมโม), 2542)

ดังนั้น หลักจริยวัตรธรรม 5 ในทางการเมืองจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างนักการเมืองและประชาชน ความไว้วางใจนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางประชาธิปไตยที่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งการสนทนาแบบเปิดและการทำงานร่วมกันสามารถเจริญเติบโตได้ ความไว้วางใจนี้ช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นมากขึ้น ส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแลของพวกเขา การมีส่วนร่วมนี้ยังสามารถนำไปสู่การพัฒนา นโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการและความกังวลของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสังคมโดยรวม

แนวทางการประยุกต์หลักจริยวัตรธรรม 5 เพื่อส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองของภาคประชาชน

การประยุกต์ใช้หลักจริยวัตรธรรม 5 สามารถส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองในหมู่ประชาชนโดยส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการกำกับดูแล การสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างประชาชนและผู้กำหนดนโยบายจะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและลดความขัดแย้งในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเสถียรภาพและประสิทธิภาพของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หากประชาชนมีความไว้วางใจต่อรัฐบาลและนักการเมือง การบริหารประเทศจะเป็นไปอย่างราบรื่น มีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในทางตรงกันข้าม หากประชาชนขาดความไว้วางใจต่อรัฐ อาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง การไม่ยอมรับนโยบาย และความไม่มั่นคงของประเทศ

หลักจริยวัตรธรรม 5 ซึ่งประกอบด้วย ศรัทธา (ความเชื่อ) ศีล (การประพฤติปฏิบัติที่ดี) สุตะ (การศึกษาและฟังรู้) จาคะ (การให้) และปัญญา (ความรู้และความเข้าใจ) สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองของภาคประชาชนได้ โดยเป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีคุณธรรม โปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. การสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมือง นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจในตัวบุคคลและพรรคการเมือง รัฐบาลต้องบริหารประเทศด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความเป็นธรรม และยึดหลักนิติรัฐในการดำเนินนโยบาย ประชาชนต้องมีศรัทธาในระบบประชาธิปไตย โดยเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งและ

การตรวจสอบถ่วงดุล เมื่อประชาชนมีสิทธิ์ต่อระบบการเมืองและนักการเมืองที่มีความโปร่งใส ความไว้วางใจต่อภาครัฐจะเพิ่มขึ้น

2. การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง หากนักการเมืองและประชาชนมีศีล จะช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันและเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง นักการเมืองต้องยึดมั่นในจริยธรรมทางการเมือง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิด เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพ ประชาชนต้องเคารพกฎหมายและมีจิตสำนึกทางการเมือง ไม่สนับสนุนการซื้อสิทธิขายเสียงหรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย เมื่อการเมืองดำเนินไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ประชาชนจะมีความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง และพร้อมให้การสนับสนุน

3. การส่งเสริมการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง การแสวงหาความรู้และการฟังอย่างรอบด้าน การมีข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม ประชาชนต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระบบการเมือง เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงบทบาทของหน่วยงานรัฐ ภาครัฐต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเปิดเผยต่อประชาชน ไม่ปิดบังหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่อย่างเป็นกลาง นำเสนอข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือและไม่ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง เมื่อประชาชนมีความรู้ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง จะช่วยป้องกันการบิดเบือนข้อเท็จจริงและสร้างความไว้วางใจต่อภาครัฐและระบบการเมือง

4. การเสียสละและการทำงานเพื่อส่วนรวม การเสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในบริบททางการเมืองได้ นักการเมืองต้องทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน และพร้อมเสียสละความสะดวกสบายเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ข้าราชการต้องให้บริการประชาชนด้วยจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ มากกว่าการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ประชาชนต้องมีจิตสำนึกของพลเมืองที่ดี ร่วมมือกันพัฒนาสังคม และไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวจนกระทบต่อส่วนรวม เมื่อทุกภาคส่วนมีจิตสาธารณะและมุ่งมั่นทำงานเพื่อส่วนรวม ความไว้วางใจทางการเมืองจะเพิ่มขึ้น และส่งผลให้สังคมมีความสงบสุขมากขึ้น

5. การใช้เหตุผลและการตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบ ความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล การใช้ปัญญาในการตัดสินใจทางการเมืองจะช่วยให้ประเทศมีเสถียรภาพและความเจริญก้าวหน้า ประชาชนต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกตั้งและแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลวง หรือถูกชักจูงด้วยอารมณ์ รัฐบาลต้องออกนโยบายที่มีพื้นฐานจากข้อมูลและหลักการทางวิชาการ ไม่ใช่แนวทางประชานิยมที่มุ่งเอาใจประชาชนระยะสั้นแต่ส่งผลเสียในระยะยาว นักการเมืองต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถวางแผนเพื่ออนาคตของประเทศ ใช้ข้อมูลและข้อเท็จจริงในการบริหารประเทศ มากกว่าการตัดสินใจตาม

กระแส เมื่อประชาชนและนักการเมืองมีปัญหาในการตัดสินใจ ความขัดแย้งจะลดลง ระบบการเมืองจะโปร่งใส และประชาชนจะมีความไว้วางใจต่อภาครัฐมากขึ้น

ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักอริยวัตรธรรม 5 เพื่อส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองของภาคประชาชนจะช่วยสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรม การส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงการสนับสนุนจากรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นธรรมอย่างยั่งยืน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป

ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเสถียรภาพของประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน หากรัฐบาลสามารถบริหารงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ย่อมช่วยสร้างความไว้วางใจและลดความขัดแย้งทางการเมืองได้ รัฐบาลที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมส่งเสริมความรู้สึกของชุมชนในหมู่ประชาชน ส่งเสริมความร่วมมือและการสนทนาที่สามารถนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและความสามัคคีทางสังคมมากขึ้น การสร้างรากฐานนี้ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ประชาชนรู้สึกมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลเมืองสามารถนำไปสู่การกำกับดูแลที่ยั่งยืนมากขึ้นและกรอบประชาธิปไตยที่แข็งแกร่งขึ้น นำหลักอริยวัตรธรรม 5 สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองของภาคประชาชนได้ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและนักการเมืองมีความซื่อสัตย์ในการทำหน้าที่ ประหยัดในการใช้ทรัพยากรของรัฐ ซื่อสัตย์และโปร่งใสในการบริหารประเทศ มีสามัคคีในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และมีความใจในการดูแลประชาชน การนำหลักอริยวัตรธรรม 5 มาประยุกต์ใช้ในแนวทางปฏิบัติจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนและรัฐบาล และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีเสียงในการกำหนดอนาคตของประเทศ

การประยุกต์ใช้หลักอริยวัตรธรรม 5 สามารถเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของภาคประชาชนได้ โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างศรัทธาในระบบการเมือง การดำเนินงานด้วยศีลและคุณธรรม การส่งเสริมความรู้และการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง การมีจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้ปัญญาในการตัดสินใจทางการเมือง การสร้างความไว้วางใจนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม ซึ่งประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของประเทศในอนาคต หากหลักการเหล่านี้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบการเมือง ลดปัญหาความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประเทศมีเสถียรภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เชาวณะ ไตรมาส. (2545). *การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: สุขุมและบุตร.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย.
- พระเทพดิลก (ระแบบ วิฑูรย์ญาโณ). (2544). *ธรรมปริทัศน์*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). *พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด*. กรุงเทพฯ: วัดราชโอรสาราม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2544). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2537). *นิเทศธรรม*. กรุงเทพฯ: อีรพงษ์การพิมพ์.
- พระราชสุทธีญาณมงคล (จรัญ ฐิตธมฺโม). (2542). *หลักธรรมกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธุรกิจก้าวหน้า.
- พฤทธิสาน ชุมพล. (2540). *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธทาสภิกขุ. (2533). *โมฆธรรมประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ธรรมทานมูลนิธิ.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). (2541). *ธรรมะสร้างเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). *คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการ*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- Easton, D. (1965). *A Systems Analysis of Political Life*. New York: John Wiley.
- Healey, J. (2007). *Radical Trust: How Today's Great Leaders Convert People to Learning*. New York: John Wiley & Sons.

